

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาย่อมมีแก่นอันจะพอเปรียบได้ เป็นวิญญานของตัวเองที่ผูกพันกับชีวิตของบุคคลและชาติบ้านเมืองอย่างแน่นแฟ้น ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการแก้ปัญหาของชาติ และโน้มนำสังคมไทยไปในแนวทางอันพึงประสงค์ได้ การให้การศึกษาต่ออาศัษครุเป็นหลัก ภาครัฐ สามารถผลิตครุที่มีคุณภาพได้เพียงพอก็จะมีขุมกำลังที่จะช่วยในการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์

ในการผลิตครุที่มีคุณภาพย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการได้แก่ความร่วมมือของฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ รวมทั้งวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งจะต้องนำโสตทัศนูปกรณ์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน² ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในวงการศึกษาว่าโสตทัศนูปกรณ์หรือเทคโนโลยีทางการศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่งในการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ดังที่คณหญิงอัมพร มีสุข ไคกลาวไว้ว่า "การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้อยู่จุดหมายปลายทางนั้น ต้องเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งเนื้อหาสาระ ต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้"³

วิทยาลัยครุจันทรเกษม ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2484 ในปัจจุบันได้ผลิตครุออกมาแล้วกว่า 32 รุ่น โสตทัศนูปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาก็ได้มีส่วนช่วยในการผลิตครุของ

---

¹ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ "นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา" โครงการประชุมสัมมนาทางวิชาการ (11-15 เมษายน 2518).

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

วิทยาลัยควาย แต่ยังมีส่วนน้อย เนื่องจากความขาดแคลนของอุปกรณ์ การชำรุดเสียหาย ความไม่สะดวกในการใช้ ความกระจัดกระจายของโสตทัศนอุปกรณ์ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้เป็นเหตุให้ การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของอาจารย์ในวิทยาลัยครุจันทร เกษมไม่สมบูรณ์เต็มที่ ดังนั้นวิทยาลัยครุจันทร เกษมจึงควรที่จะมีโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแหล่งกลางในการให้บริการ จัดหา ซ่อมแซม ควบคุม และบริหารงานด้านโสตทัศนศึกษา ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์ของวิทยาลัยหรือนักศึกษาได้ใช้โสตทัศนอุปกรณ์อย่างเต็มที่ อันจะทำให้ครูที่ผลิตออกมาจากวิทยาลัยแห่งนี้ เป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้การศึกษาของชาติมีคุณภาพสูงขึ้น

การสำรวจการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้วิจัยเกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษา และการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ดัง เช่น : -

การวิจัยของชาร์ลส์ เอฟ. ชูลเลอร์ (Charles F. Schuller) เฮนรี เจ. สเคลลี (Henry J. Skelly) และ โด널ด์ สกอตต์ (Donald Scott)⁴ ในปี ค.ศ. 1964 ได้วิจัยเกี่ยวกับสถานะและความต้องการโสตทัศนอุปกรณ์ในรัฐฮาวายและเสนอแนะว่า

1. ควรจัดให้มีผู้อำนวยการทางโสตทัศนศึกษาของรัฐ
2. ควรตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษา
3. ควรปรับปรุงใหม่เครื่องอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการคุมแสงในห้องเรียน

⁴Charles F. Schuller, Henry J. Skelly, and Donald Scott
"Survey of Audio-Visual Education in Hawaii Its Status and Need"
A-V Communication Review, Vol. 12 No. 1 Spring 1964, pp. 125-126.

4. ควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ ๆ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยเป็นวิทยากร

ในปี ค.ศ. 1957 มัวรีส บี.แคมป์ (Maurice B. Camp)⁵ ได้ศึกษาองค์ประกอบของการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครูว่าอะไร เป็นปัจจัยสำคัญในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครู พบว่า

1. การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครูกับระดับความรู้ในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กันคือ ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์มากจะใช้โสตทัศนอุปกรณ์มาก
2. ครูส่วนมากมีความเห็นว่าการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในสมัยที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครูมีอิทธิพลต่อการใช้ในขณะที่เป็นครู
3. ผู้บริหารและครูเชื่อว่า วิชาโสตทัศนศึกษาเบื้องต้นมีความจำเป็นและควรบังคับให้ครูทุกคนเรียน
4. โดยทั่วไปแล้วโสตทัศนอุปกรณ์ในโรงเรียนยังมีไม่เพียงพอ

ในปี ค.ศ. 1965 ในรัฐอลาสกา ภาคตะวันออกเฉียงใต้⁶ ได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาโดยเสนอโครงการสรุปได้ดังนี้

1. ควรจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในบริเวณที่เป็นส่วนกลางของโรงเรียนและมีเนื้อที่กว้างขวาง เพื่อเก็บเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

⁵Maurice B. Camp, "Some factors Related to the Utilization of Audio-Visual Materials, with Suggestions for Teacher Preparation in this Area" Dissertation Abstracts, 18:155, 1958.

⁶"Centralized Audio-Visual Center Proposed for Southeast Alaska," Audio - Visual Instruction, Vol.11, No.10, (October, 1966), p.880.

2. หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา
  - 2.1 มีหน้าที่จัดกล่องบรรจุโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ
  - 2.2 จัดห้องสมุดใหม่หนังสือทุกสาขาวิชาการและจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อให้บริการแก่ครูมากขึ้น
  - 2.3 จัดทำหน่วยโสตทัศนศึกษาเคลื่อนที่
  - 2.4 ซ่อมแซมบำรุง ทดลองใช้ คัดลอก ฟิล์มภาพยนตร์และการบันทึกเสียง

ในปี ค.ศ. 1971 เอลวิส ฮิวส์ อาร์เทอร์บิวรี (Elvis Hugh Arterbury)⁷ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครูในรัฐเท็กซัส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาครูได้ใช้ศูนย์บริการหรือไม่ และศึกษาสาเหตุที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้ปรากฏว่า

1. ยังมีบริการแก่ครูนานเท่าไร ครูที่ใช้บริการโสตทัศนอุปกรณ์มากขึ้นเท่านั้น
2. ครูที่สอนวิชาเฉพาะและครูประถมใช้บริการที่จัดขึ้นโดย The Education Services Center มากกว่าครูในชั้นมัธยมและ High School
3. ครูสังคมศึกษามีแนวโน้มในการใช้บริการบ่อยครั้งที่สุด ขณะที่ครูสอนคณิตศาสตร์ มีแนวโน้มในการใช้น้อยครั้ง
4. ครูที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้โสตทัศนอุปกรณ์จะใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม
5. การรับส่งโสตทัศนอุปกรณ์ที่เชิงช่าง เป็นอุปสรรคต่อการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

---

⁷Elvis Hugh Arterbury, "Teacher Utilization of Media Services Provided by the Regional Education Service Centers in Texas" Dissertation Abstracts International, Vol.32, No.3 (March, 1972), pp.4825-A-4826-A.

ค.ศ. 1952 สมาชิกสมาคมโสตทัศนศึกษาแห่งรัฐออเรกอน⁸ ได้พยายาม
แยกแยะหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์วัสดุการศึกษาไว้ดังนี้

1. งานด้านบริหาร คือการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดไว้ในศูนย์ เพื่อให้
บริการแก่คณะต่าง ๆ การจัดการบริหาร การดำเนินงาน การเลือกซื้อ
วัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ ตลอดจนรายงานสถิติการใช้เครื่องมือและวัสดุ
ของอาจารย์และนักศึกษา
2. งานด้านประชุมอบรม คือ ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนศึกษาของ
คณะต่าง ๆ ให้การอบรมแก่คณาจารย์ให้รู้จักใช้และผลิตโสตทัศนอุปกรณ์
และรู้จักใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน
3. งานด้านให้คำปรึกษาหารือ คือ เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารในด้านการ
ออกแบบอาคารใหม่ งานร่างหลักสูตร และการเลือกใช้โสตทัศนอุปกรณ์
4. งานด้านเทคนิค ได้แก่การบำรุงรักษา ซ่อมแซม และผลิตโสตทัศนอุปกรณ์

ในปีเดียวกัน คลarence H. Kurth⁹ ได้
ทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยในแถบ
ตะวันตกกลาง เพื่อศึกษาความต้องการด้านโสตทัศนศึกษาและหาลักษณะโครงการโสตทัศน
ศึกษาตามความต้องการของคณะศึกษาศาสตร์ และสถาบันฝึกหัดครู ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การบริหารงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยแยก เป็นเอกเทศ
2. ศูนย์โสตทัศนศึกษาให้บริการทั้งภายในมหาวิทยาลัยและชุมชน
3. โสตทัศนอุปกรณ์เก็บไว้ในศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งเดียว แต่ยังไม่พอกับความ
ต้องการ

⁸Oregon Audio-Visual Association, Recommended Minimum Standards for Instructional Materials Programs in Oregon Public Schools. May 1952. P.2-3 (Mimeographed.)

⁹Clarence H. Kurth, "A Survey of Audio-Visual Programs in School of Education of Selected Midwestern Universities" Thesis Abstract Series. (No.3; Indiana: School of Education, Indiana University, 1952), pp.73-9.

4. บุคคลากรของศูนย์ประกอบด้วย นักโสตทัศนศึกษา ช่างเทคนิค และเสมียน
5. นอกจากมหาวิทยาลัยจะจัดงบประมาณให้โดยตรงแล้วทางศูนย์ยังมีรายได้จากผู้เช่าฟิล์มภาพยนตร์และโสตทัศนอุปกรณ์ของมหาวิทยาลัย
6. ในแต่ละอาคารมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการด้านโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย
7. ศูนย์โสตทัศนศึกษาควรมีห้องฉายอย่างน้อยหนึ่งห้อง
8. อาจารย์ส่วนมากต้องการให้มีการจัดอบรมทางด้านโสตทัศนศึกษา แต่ทางศูนย์โสตทัศนศึกษาฯ ยังไม่มีโปรแกรมการฝึกอบรม
9. สถาบันทุกแห่งมีบริการให้ยืมโสตทัศนอุปกรณ์
10. อาจารย์ทุกคนใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างน้อยหนึ่งอย่าง ส่วนโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายมีผู้ใช้ประมาณร้อยละห้าสิบ

คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์โสตทัศนศึกษาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย¹⁰ ได้ให้แนวคิดสำหรับการจัดตั้งหน่วยงานโสตทัศนศึกษาไว้ดังนี้

1. หน่วยงานโสตทัศนศึกษา ต้องระบุหน้าที่หลักไว้อย่างชัดเจนและหน้าที่นั้นต้องส่งเสริมหลักสูตร
2. อาคารสถานที่ของหน่วยงานโสตทัศนศึกษาต้องมีเนื้อที่สำหรับเจ้าหน้าที่ทำงาน สถานที่เก็บรักษา และการจ่าย-รับ ห้องทดลอง เครื่องฉาย และเครื่องเสียง สถานที่สำหรับการผลิตและการซ่อมแซม
3. ควรตั้งงบประมาณในการใช้จ่ายแต่ละปีไว้อย่างรัดกุม
4. บุคคลากรควรประกอบด้วยผู้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรทางโสตทัศนศึกษา และทางสายวิชาอื่น ๆ

¹⁰Fred Harclerod, and William Allen, Audio-Visual Administration. (IOWA, WMC . Brown, 1951), p.16-20.

5. การดำเนินงานด้านเทคนิคได้แก่การเลือกซื้อ การจัดแบ่งหมวดหมู่ การเก็บรักษา การบริการนำส่งและรับกลับ
6. ควรพิจารณาระบบการบริหารงานว่าควรเป็นแบบกระจายอำนาจ หรือแบบการรวมอำนาจ
7. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงาน ไลศทัศนศึกษาและผู้ใช้บริการ

ในปี ค.ศ. 1965 โทมัส อัลแลน คลินตัน (Thomas Allan Clinton)¹¹ ได้ศึกษาปัญหาของครูใหม่ในรัฐเท็กซัส พบว่าครูใหม่มีปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนดังนี้

1. มีความลำบากใจในการใช้ไลศทัศนอุปกรณ์
2. มีปัญหาในการใช้ไลศทัศนอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน
3. ไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์เพียงพอ
4. ไม่มีที่เก็บอุปกรณ์
5. หาแหล่งวัสดุที่ลำบาก

คาร์ลตัน คับบลิว เอช. อีริกสัน (Carlton W.H. Erickson)¹² ได้วางโครงการหน่วยไลศทัศนศึกษาไว้ดังนี้

1. การจัดตั้งหน่วยไลศทัศนศึกษาที่เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการใช้ไลศทัศนอุปกรณ์แก่ครู การบริการต่าง ๆ ต้องให้ศูนย์ไลศทัศนศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

¹¹ Thomas Allan Clinton, "A Study of Problem Encountered by One Hundred Graduated of East State University and the Functional Relationship Between these Problems and the Teacher Education Program," Dissertation Abstracts, 27:1683A, No.6, 1966.

¹² Carlton W.H. Erickson, Administering Audio-Visual Services, (New York: Macmillan, 1959), pp.13-14.

2. ผู้บริหารงานโสตทัศนศึกษาต้องรับผิดชอบในการตั้งคณะผู้ร่วมงานของศูนย์โสตทัศนศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการ ซึ่งมีคุณสมบัติและความสามารถพอที่จะดำเนินงาน และให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาแก่อาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย
3. หน้าที่ของหัวหน้าหรือผู้อำนวยการศูนย์โสตทัศนศึกษาประกอบด้วย
  - 3.1 ให้คำแนะนำและกำหนดนโยบายในการบริหารงาน
  - 3.2 วางโครงการระยะยาวเกี่ยวกับการจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์
  - 3.3 วางมาตรการในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์
  - 3.4 ดำเนินการอบรมครูประจำการ
  - 3.5 ดำรงสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ใหญ่และกรรมการร่างหลักสูตร
  - 3.6 จัดทำงบประมาณเป็นโครงการระยะยาว
  - 3.7 จัดดำเนินงานประชาสัมพันธ์
  - 3.8 ประเมินผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ
4. **ด้านการเงิน**
  - 4.1 ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานโสตทัศนศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอนทั้งหมด
  - 4.2 ขอความสนับสนุนด้านการเงินจากสมาคมการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2512 นายธีรกุล ศรีจันทพงศ์¹³ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเสนอแนะโครงการดำเนินงานด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษาตามความต้องการของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

---

¹³ธีรกุล ศรีจันทพงศ์, "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น," วิทยานิพนธ์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2511.

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีโสตทัศนอุปกรณ์อยู่บ้างแล้ว
2. อาจารย์ส่วนมากมีความต้องการโสตทัศนอุปกรณ์ ประเภทหุ่นจำลอง และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง สาธิต โสตทัศนอุปกรณ์ที่ต้องการ รองลงมาคือ เครื่องอัดสำเนา หอกระจาย โทรทัศน์วงจรปิด และเพาโพรทัศน์ ส่วนภาพยนตร์ 8 ม.ม. และฟิล์มลูมีความจำเป็นน้อย
3. การบริหารงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่นยังขาดระเบียบผู้นำ และยังไม่มีส่วนโสตทัศนศึกษาที่เป็นส่วนกลาง ทำให้เกิดปัญหาในคานาบริการ

และได้เสนอแนะให้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นส่วนกลางเทียบเท่ากอง
ขึ้นต่อสำนักงานอธิการบดี

นางสาวปราณี นนทมาศ¹⁴ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษาของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อปี พ.ศ. 2513 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ
ต้องการทางโสตทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำผลการวิจัย
มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และวางแนวสำหรับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหา-
วิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่า

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังขาดแคลนโสตทัศนอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก อาจารย์
ต้องการใช้ non-projected materials ในอัตราค่อนข้างสูง อาจารย์ส่วนมาก
ต้องการใช้บริการและกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงานโสตทัศนศึกษา และมีความเห็นว่าควร
จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาทั้งที่ปัตตานี และ หาดใหญ่ โดยให้เป็นหน่วยงานอิสระ ปัญหาที่
ประสบได้แก่การขาดแคลนอุปกรณ์ งบประมาณและอัตราค่าจ้างคน

---

¹⁴ปราณี นนทมาศ, "ศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย : โครงการจัดตั้งศูนย์
โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2513.

ในปีเดียวกัน นายวิเชียร นิตยะกุล¹⁵ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อสำรวจวิเคราะห์สำหรับดำเนินการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านหน้าที่การบริการ เครื่องมือและวัสดุ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น และปัญหาการใช้บริการโสตทัศนอุปกรณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีโสตทัศนอุปกรณ์ใช้ในการบรรยายและการผลิตจำนวนมาก
2. อาจารย์ส่วนมากมีประสบการณ์เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาน้อย
3. อาจารย์ชอบใช้โสตทัศนอุปกรณ์เป็นบางครั้ง
4. อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่าควรมีศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นสวนกลาง และอยู่ร่วมกับห้องสมุด
5. อาจารย์ส่วนมากนิยมใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องขยายเสียง สไลด์ หอกระจาย แผนภูมิ ภาพถ่าย แผนภาพ แผนสถิติ ภาพวาด เครื่องฉายเอกสาร
6. อาจารย์ส่วนมากต้องการคำแนะนำการฝึกอบรมเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ และได้เสนอแนะให้รวมงานห้องสมุดและศูนย์โสตทัศนศึกษาที่จะตั้งใหม่เข้าด้วยกันเป็นศูนย์วัสดุการศึกษากลาง ซึ่งตรงต่อสำนักงานอธิการบดี เพื่อให้บริการด้านโสตทัศนอุปกรณ์และวัสดุสิ่งพิมพ์รวมทั้งการดำเนินการควบคุมศูนย์วัสดุการศึกษาของคณะต่าง ๆ

ในปี พ.ศ.2516 นายสมภพ โรจนพันธ์¹⁶ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการ

¹⁵วิเชียร นิตยะกุล, "ศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย: โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่," วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2513.

¹⁶สมภพ โรจนพันธ์, "โครงการศูนย์โสตทัศนศึกษาสำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์," วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2516.

โสตทัศนศึกษาสำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อศึกษาความต้องการ ทัศนคติ และความคิดเห็นของอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งมีผลงานโสตทัศนศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการสอนและการฝึกอบรมของอาจารย์ในสถาบัน สํารวจ วิเคราะห์และเสนอแนะโครงการสำหรับดำเนินการศูนย์โสตทัศนศึกษาผลการ- วิจัยปรากฏว่า

1. อาจารย์ นักวิชาการร้อยละ 91.43 เห็นควยกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา
2. อาจารย์ นักวิชาการ มีความต้องการที่จะได้รับการแนะนำเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาน้อย
3. อาจารย์ นักวิชาการประสบปัญหาในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ เพราะสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมต่อการใช้โสตทัศนูปกรณ์และโสตทัศนูปกรณ์มีจำนวนจำกัด

และได้ขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1. สถาบันควรสำรวจโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่เพื่อขยันทะเบียน
2. สถาบันควรตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นส่วนกลาง มีหน้าที่ให้บริการสื่อการสอนสมัยใหม่แก่คณะ และสำนักงานต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยงานราชการภายนอก
3. ควรสำรวจความต้องการทางโสตทัศนูปกรณ์ของอาจารย์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากดำเนินการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาแล้ว

ในปีเดียวกัน นางสาวยุวบุษ บวรสุขประชา¹⁷ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา

¹⁷ยุวบุษ บวรสุขประชา, "ปัญหาการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง," วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2516.

การบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ
 เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางของประเทศไทย
 ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การจัดบุคลากร การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของอาจารย์
 การบริการ การผลิต และงบประมาณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานบริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา มีปัญหาด้านการจัดเวลาอบรม
 และการฝึกหัดใช้โสตทัศนอุปกรณ์ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 ยังมีน้อย
2. ในการจัดเจ้าหน้าที่บริการและผลิตวัสดุกราฟิกยังมีไม่เพียงพอ
3. วิทยาลัยครูบางแห่งมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ เช่น ไม่มีห้องผลิต
 โสตทัศนอุปกรณ์ ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องสมุด โสตทัศนอุปกรณ์ และห้อง
 เรียนจำนวนมาก ยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้โสต
 ทัศนอุปกรณ์
4. ปัญหาในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์
  - 4.1 อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนน้อย
  - 4.2 การบริการและการผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ยังจัดเตรียมไม่พอและไม่
 สอดคล้องกับเนื้อหาในทุกวิชา
5. ศูนย์โสตทัศนศึกษาบางแห่งมีงบประมาณไม่เพียงพอ
 และได้ขอเสนอแนะไว้ดังนี้
  1. ควรเพิ่มช่างเทคนิคและช่างวาดเขียน ซึ่งมีความรู้ค่ากว่าปริญญาตรี
 เพื่อช่วยงานบริการและผลิตโสตทัศนอุปกรณ์
  2. ลดชั่วโมงสอนของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
 ของ เพื่อให้มีเวลาทำงานคานานใดเต็มที่
  3. ควรปรับปรุงห้องเรียน ให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้
 โสตทัศนอุปกรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจประเภท ชนิด จำนวน สภาพ และความถี่ ในการใช้ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูจันทรเกษม เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดหาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับความต้องการ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนของ อาจารย์ในวิทยาลัยครูจันทรเกษม
3. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูจันทรเกษม
4. เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของวิทยาลัยครูจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งสำรวจเฉพาะปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูจันทรเกษม ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในภาคปลายของปีการศึกษา 2518 โดยมีได้วิจัยเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษา
2. สำรวจชนิด ประเภท จำนวน และสภาพของโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในวิทยาลัยครูจันทรเกษมในปีการศึกษา 2518

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

1. เป็นแนวทางในการเสนอเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูจันทรเกษม และวิทยาลัยครูอื่น ๆ
2. เป็นแนวทางในการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัย

3. จะทำให้อาจารย์ได้รับประโยชน์และความสะดวกในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เมื่อมีศูนย์สื่อการศึกษาแล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาจากหนังสือ เอกสารอ้างอิงและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
2. ออกแบบสำรวจประเภท ชนิด จำนวน สภาพ และ ความถี่ในการใช้เครื่องมือ และสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัยครุจันทรเกษม
3. ส่งแบบสอบถามอาจารย์ของวิทยาลัย เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้อและประสบการณ์ทางสื่อทัศนศึกษาของอาจารย์ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้และความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
4. รวบรวมแบบสอบถาม และ วิเคราะห์ข้อมูล
5. ศึกษาข้อมูลที่ได้เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา สำหรับวิทยาลัยครุจันทรเกษม

นิยามของคำต่าง ๆ

ศูนย์สื่อการศึกษาหรือศูนย์สื่อทัศนศึกษา หมายถึง หน่วยงานกลางซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานและบริการด้านสื่อทัศนศึกษา แก่คณาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัย เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สื่อทัศนศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์ทุกด้าน เพื่อหาทางนำสื่อทัศนูปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

สื่อทัศนูปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัสดุ เครื่องมือ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยอุปกรณ์เหล่านั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสของผู้เรียน

อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำการสอนประจำในวิทยาลัยครูจันทระเกษม ในภาค
ปลาย ปีการศึกษา 2518

วิทยาลัย หมายถึง วิทยาลัยครูจันทระเกษม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
002632